
Янь Пен

Харківська державна академія культури, аспірант кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи (Китайська Народна Республіка)

МОБІЛЬНИЙ БІБЛІОТЕЧНИЙ СЕРВІС У НАУКОВИХ БІБЛІОТЕКАХ КИТАЮ

Проаналізовано сутність та специфіку дистантних форм бібліотечного обслуговування. Основну увагу приділено їх інноваційній формі – наданню інформаційних послуг з мобільних терміналів, найпоширенішим із яких є мобільний телефон. Висвітлено практику інформаційного сервісу за допомогою мобільного телефону в університетських бібліотеках Китайської Народної Республіки.

Ключові слова: бібліотека університету; бібліотечно-інформаційний сервіс; дистантні форми; мобільний зв'язок

Yan Peng

Kharkiv State Academy of Culture, Postgraduate Student of the Department of Information, Library and Archival Affairs (People's Republic of China)

MOBILE LIBRARY SERVICE IN SCIENTIFIC LIBRARIES IN CHINA

The essence and specificity of distant forms of library service are analyzed. The focus is on their innovative form – the provision of information services from mobile terminals, the most common of which is a mobile phone. The practice of information service using a mobile phone in the university libraries in the People's Republic of China is covered.

Keywords: university library; library and information service; distant forms; mobile communication

В умовах цифровізації суспільства наукові бібліотеки університетів Китаю активно формують концепцію інформаційного сервісу, яка передбачає створення комфортного інформаційного середовища для ефективного задоволення інформаційних потреб користувачів: студентів, викладачів, співробітників, та пропонують віртуальний доступ до сервісних послуг користувачів у режимі 24/7. Формування та поширення таких послуг стало можливим із розвитком мережових технологій, що сприяло виокремленню обслуговування на основі інтернет-технологій та його окремого визначення як дистантного інтернет-обслуговування.

Відповідно це сприяло появі у професійній зарубіжній пресі терміну «віддалений користувач» – Remote Library Users, яким стали називати користувача, що отримує послуги бібліотеки за допомогою нових інформаційних і телекомунікаційних технологій поза межами бібліотеки. Разом з тим, можна зазначити, що термін «віддалений користувач» (як і термін «дистанційний») більше відображає специфіку доступу

користувача до ресурсу, а не характер взаємодії користувача і бібліотеки. З огляду на комунікаційну природу такої взаємодії, логічнішим виглядає визначення такої категорії бібліотечних користувачів, як дистантні користувачі, тобто користувачі бібліотечних ресурсів та послуг, які комунікують із бібліотекою дистанційно. Такий підхід є цілком логічним і бібліотекознавці використовують термін «дистантне обслуговування», розуміючи його як процес взаємодії між користувачем і персоналом бібліотеки, її матеріальними, технологічними й інтелектуальними ресурсами, орієнтований на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом надання доступу до інформаційних продуктів і ресурсів дистанційно (Степанов В., 2006). У такому сенсі поняття дистантного обслуговування включає надання як традиційних видів бібліотечних послуг, таких як МБА, ММБА, довідка за телефоном, листування і т. д., так і нових видів послуг, надання/отримання яких передбачає використання нових інформаційних і, в першу чергу, інтернет-технологій. Важливою інноваційною формою для університетських бібліотек Китаю є отримання інформаційних послуг із мобільних терміналів, зокрема з мобільного телефону.

Опанування такої форми послуг є свідченням процесу диверсифікації інформаційного сервісу, який передбачає збільшення кількості й якості інформаційних послуг університетів, надання їх у найзручнішій для користувача формі. Така форма обслуговування має значні переваги для користувача. По-перше, мобільний бібліотечний сервіс передбачає можливість отримувати необхідну інформацію, не звертаючись безпосередньо в бібліотеку, що зручно студентам. По-друге, користувачі можуть звертатися за послугами в будь-який вільний і зручний для себе час, навіть у часи, коли бібліотека не працює. По-третє, можливості обслуговування користувача за допомогою мобільного телефону створюють комфортне інформаційне середовище для студентів, які вже звикли отримувати більшість інформації в он-лайн режимі.

Як показує досвід бібліотечного обслуговування, на сьогодні комфортність цього виду бібліотечної діяльності для користувача значною мірою визначається можливістю надання останньому доступу до комплексного ресурсу в вигляді бібліографічних та повнотекстових баз даних як власного виробництва, так і запозичених, синтезованої наукоємної інформації у вигляді досьє, дайджестів, оглядів та іншої інформаційної та інформаційно-аналітичної продукції, яка виготовляється в університетських бібліотеках. Сучасні сервіси забезпечують дистантну комунікацію користувачів із широким колом

різноманітних джерел шляхом надання доступу до наукоємного інформаційного продукту, створеного бібліотечним персоналом.

Перші спроби обслуговування віддалених користувачів із мобільного телефону в університетських бібліотеках Китаю пов'язані з 2018 роком. В цей час бібліотека Тяньцзиньського університету в співробітництві з компанією Superstar відкрили для читачів інноваційний сервіс мобільної бібліотеки. Співробітники університету пропонують своїм споживачам мобільні бібліотечні послуги, які містять: особистий кабінет споживача інформації, пошукові системи та доступ до цифрових колекцій бібліотеки, перегляд новин та нових надходжень, доступ до періодичних видань – баз даних журналів та газет, електронні тексти книг, зчитуваних на мобільних терміналах. Послуга користується широким попитом. Для отримання послуг мобільного сервісу студенти та викладачі Тяньцзиньського університету мають зареєструватися (ім'я користувача і факультет), отримати пароль для доступу в систему «Моя бібліотека»; зайти за URL- ою WAP: <http://m.superlib.com/247> або сканувати QR-код.

Таким чином, мобільний бібліотечний сервіс у наукових бібліотеках Китаю розпочав своє широке впровадження, що, безперечно, сприятиме подальшому розвитку інноваційних форм і методів інформаційного обслуговування в цифровому освітньому просторі.